

## "Biri çağır; başkaları imdada gelmiyor." sözü ile "Yâ Şeyh! Sana bir Fatiha, sen benim bu şeyimi buldur." ifadelerini izah eder misiniz?

Zahiren birbirine muhalif gibi görünen mezkûr, **ehemmiyetli bir desatir-i Kur'aniye** ile beşerin hayat-ı içtimaiyesine dair **medar-ı iltibas olmuş bir hadisenin** doğru anlaşılıp idrak edilebilmesi adına, gelecek Nurani düsturlar rehberimiz olsun;

### **Evvela:**

"Dünya dâr-ül hikmet ve âhîret dâr-ül kudret olduğundan; dünyada **Hakîm, Mürettib, Müdebbir, Mürebbi** gibi çok isimlerin iktizasıyla, dünyada icad-ı eşya bir derece tedricî ve zaman ile olması; hikmet-i Rabbaniyenin muktezası olmuş."

"Âhîrette ise, hikmetten ziyade kudret ve rahmetin tezahürleri için maddeye ve müddete ve zamana ve beklemeye ihtiyaç bırakmadan birden eşya inşa ediliyor..."(1)

Demek kâinat sultanının "**HÂKİM**" ism-i a'zamına mazhar ve diğer ilgili bütün esmasına en câmi' bir âyinesi olmak isteyen bir insan, dünyada yaşadığı müddetçe hikmetle harekete mükellef ve muvazzaftır.

### **Sâniyen:**

"İzzet ve azamet isterler ki; esbab, perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında. Tevhid ve ehadiyet isterler ki; esbab, ellerini çeksinler te'sir-i hakikîden..."(2)

**Demek esbab, sadece görünen bir perde veyahut müracaat olunan bir vasıta**dır. Çünkü izzet ve azamet öyle ister. **Fakat iş gören, kudret-i Samedaniyedir.** Çünkü tevhid ve celal öyle ister ve istiklali iktiza ederek şirki reddeder. Onun için **esbab sırf zahîrîdir, hakikat nokta-i nazarında hiçbir te'sir-i hakikîleri yoktur. Mesela:**

---

**“Evet, nasilki hastalıklar perdedir, ecelde tevehhüm olunan fenalıklara mercidirler. Ve kabz-ı ervahta hakikî olarak hikmet ve güzellik, Hazret-i Azrail Aleyhisselâmın vazifesine mütealliktir.”**

**"Öyle de Hazret-i Azrail Aleyhisselâm da bir perdedir. Kabz-ı ervahta zahiren merhametsiz görünen ve rahmetin kemaline münasib düşmeyen bazı hâlâta merci olmak için o memuriyete bir nâzır ve kudret-i İlahiyeye bir perdedir.”(3)**

### ***Sâlisen:***

**“Sultan-ı Ezelî'nin memurları, saltanat-ı rububiyetin icraatçıları değildirler. Belki o saltanatın dellâlarıdır ve o rububiyetin temaşager nâzırlarıdır.”**

**"Ve o memurlar, o vasıtalar; kudretin izzetini, rububiyetin haşmetini izhar içindir. Tâ umûr-u hasise ile kudretin mübaşeretini görünmesin. Acz-âlûd, fakr-pişe olan insanî bir sultan gibi, acz ve ihtiyaç için memurları şerik-i saltanat etmiş değildir.”(4)**

Demek Saltanat-ı İlahiye'nin birer dellalı ve nazırı hükmündeki memurlara veyahut vasıtalara müracaat etmekle, şirke girilmiyor. Aksine kudretin izzetini muhafaza ve rububiyetin haşmetinin tezahürü için, **esbab dairesine müracaat etmekle mükelleftir insan oğlu...**

### ***Râbian:***

**“İman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder. Fakat yanlış anlama. Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek değildir.”**

**"Belki esbabı dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek; esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telakki ederek; müsebbebatı yalnız Cenab-ı Hak'tan istemek ve neticeleri ondan bilmek ve ona minnettar olmaktan ibarettir.”(5)**

Ancak bu konuda istikametli bir duruşun muhafaza edilmesi adınaziyadesiyle dikkat

---

edilmesi gereken bir nokta ve an şart odur ki; ulûm-u felsefiyenin, akılları maneviyatta körleşmiş gözlerine inmek suretiyle, her şeyi maddede arayan dünyevi nazarlarıyla,

**“Bu kâinattaki esbabın, tabiatıyla bu mevcudata müdahaleleri var. Her şey bir sebebe bakar. Meyveyi ağaçtan, hububatı topraktan istemeli. En cüz'î, en küçük bir şey'i de Allah'tan istemek ve Allah'a yalvarmak ne demektir?”(6)**

şeklindeki mütefelsif nefis hesabına **HÜKÜM VERMEMEK**tir.

Zira **Cenab-ı Hak, İsm-i Hakîm iktizasıyla; bu dünya dâr-ül hikmet olmak hasebiyle, esbab perdesi altında icraat yapıyor. Mesela:**

**“Hazret-i İbrahim'in cismi gibi, gömleğini de ateş yakmadı ve ateşe karşı mukavemet haletini vermiştir. İbrahim'i yakmadığı gibi, gömleğini de yakmıyor. İşte bu işaretin remziyle manen şu âyet diyor ki: 'Ey Millet-i İbrahim! İbrahimvari olunuz. Tâ maddî ve manevî gömlekleriniz, en büyük düşmanınız olan ateşe hem burada, hem orada bir zırh olsun...'” (7)**

**Hâmisen:**

**“Üstad ve mürşid, *masdar* ve *menba* telakki edilmemek gerektir. Belki *mazhar* ve *ma'kes* olduklarını bilmek lâzımdır.”**

**"Mesela: Hararet ve ziya, sana bir âyine vasıtasıyla gelir. Senden Güneş'e karşı minnetdar olmaya bedel, âyineyi masdar telakki edip, Güneş'i unutup, ona minnetdar olmak, divaneliktir. Evet, âyine muhafaza edilmeli, çünkü mazhardır."**

**"İşte mürşidin ruhu ve kalbi bir âyinedir. Cenab-ı Hak'tan gelen feyze ma'kes olur, müridine aksedilmesine de vesile olur. Vesilelikten fazla feyiz noktasında makam verilmemek lâzımdır.”(8)**

Demek, Cenab-ı Hak'tan gelen feyze bir nevi ma'kes olmakla birlikte, biz aciz ve zelil kullarına bu manevi feyizlerin aksedilmesine vasıta olan; **her biri birer manevi**

---

**güneş ve yıldızlar misali evliya ve sıddıkîn ile asfiya ve muhakkikine müracaat etmekle istifade etmeye her vakit mecbur ve mükellef olduğumuz gibi, bu nurani zatları muhafazaya da maddi/manevi bilfiil muvazzaf kılınmışız.**

**Elhasıl:**

Üstad Hazretlerinin, **“Biri çağır; başkaları imdada gelmiyor...”** şeklinde **mefhum-u muvafık** cihetiyle nazarımıza arzettiği bir ehemmiyetli desatir-i Kur’aniye; **“Bir çocuğun kaybolan cevizlerini bulmak için Şeyh Abdulkadir-i Geylani hazretlerini yardıma çağırması,..”** nev’inden **mefhum-u muhalif** ile anlaşılabilen bir hadise ile veçh-i tevfiği vardır; aralarında iltibas olunacak zıt bir mana yoktur.

Yüz binler ve ayrı ayrı erzak isteyen taifeleri içine alan ve seyahatıyla mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi, binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen bîçare zihayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu Rahmanî iaşe anbarı ve bu sefine-i Sübhaniye ve bin bir çeşit cihazatı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı Rabbanî’ye den istifade etmek adına; asıl iş gören Kudret-i Samedaniye olduğu ve esbab sırf zahiri olduğu halde, sebeplere bilfiil müracaat etmekle mükellef kılınmışız. Yani bir hastanın şifa bulmak için ilaçlara müracaat etmeye mecbur ve mükellef olması misali gibi, hâlbuki şifayı veren ilaç değil Allah’tır.

Mezkûr mes’elemize Üstadımızın **“İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.”**(9) şeklinde ifade ettikleri kâinatta cari olan bir ehemm düstur-u Rabbaniyenin gereği ve lazımı olarak nazar etmek icab ediyor.

Evet, ağır beliyelere ve şiddetli hallere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryadlarına ve tazarruatlarına; başta Peygamberimiz (asm) olmak üzere tüm peygamber kardeşleri (aleyhisselam), evliyadan ve asfiyadan hadd ü hesaba gelmez sadık elçiler ve memurlar ile asrımızda bu memurların en büyükleri olan Abdulkadir-i Geylaniler, İmam Rabbaniler ve Bediüzzamanlar vasıtasıyla fiilen imdad eylemesi, rububiyetin lâzımıdır.

Dolayısıyla, **bir çocuğun kaybettiği cevizlerini bulmak için “BİR’i çağır...” düsturuna binaen yapmış olduğu müracaatına; Saltanat-ı Rububiyetin de bu masumane çağrıya, dellalı olmuş bir memurin-i Rabbanî olan Abdulkadir-i Geylani Hazretlerini imdada göndermesi ayn-ı hak olduğu gibi...**

Zahiren bir hadise-i cüz’iye gibi görünen, fakat külli bir mes’ele-i mühimmenin kapılarını açan bir nevi küçük bir anahtar olan, zaman-ı sabavetten kalma bu küçük hadise-i dünyeviye; Risale-i Nur Külliyatında medar-ı bahs olup zikredilmesi de yine ayn-ı hakikattir.

---

## Hülasatü'l-Hülasa:

**İzzet ve Azamet ister ki**, esbab perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında; **Tevhid ve Celal ister ki**, esbab ellerini çeksinler tesir-i hakikîden...

### **Dipnotlar:**

- (1) bk. [Sözler, Onuncu Söz, Zeylin Üçüncü Parçası.](#)
- (2) bk. [Şualar, On Birinci Şua, On Birinci Mesele.](#)
- (3) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Lem'alar.](#)
- (4) bk. [Sözler, Yirmi İkinci Söz, İkinci Makamı.](#)
- (5) bk. [age., Yirmi Üçüncü Söz, Birinci Mebhas.](#)
- (6) bk. [Lem'alar, Yirmialtıncı Lem'a, On Birinci Rica.](#)
- (7) bk. [Sözler, Yirminci Söz, İkinci Makam.](#)
- (8) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a, On Üçüncü Nota.](#)
- (9) bk. [Şualar, Yedinci Şua.](#)